

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

април 2014 година

Скопје, јуни 2014

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

април 2014 година

- Индустриското производство во април 2014 година во споредба со април 2013 година забележа раст од 2,2%;
- Инфлацијата бележи пад од 1,1% на годишна основа, а во споредба со март е непроменета. Просечната стапка на инфлација во првите четири месеци од 2014 година изнесува 0,1%;
- Годишен раст од 0,4% на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - април 2014 година, со вредносен раст од 10,2% и пад на увезените количини стоки од 11,0%, со вредносен раст од 5,6%, што резултираше со намалување на трговскиот дефицит за 2,0% во однос на истиот период од 2013 година;
- Раст од 2,2% на вкупните приходи во Буџетот и на вкупните расходи од 3,6% во овој четиримесечен период од 2014 година во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 12.293 милиони денари (2,5% од БДП) и на Централниот буџет од 10.885 милиони денари (2,2% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 7,1% на годишна основа и раст од 9,4% на вкупниот депозитен потенцијал на банките.

1. Реален сектор

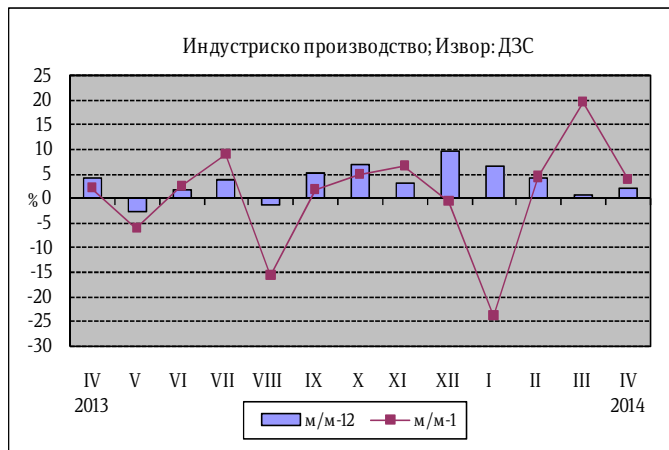
Индустриско производство

Во април 2014 година индустриското производство забележа раст од 2,2% во споредба со април 2013 година. Анализирани по сектори, Преработувачката индустрија забележа раст на производството од 6,5%. Секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 0,4% како резултат на растот во гранките Вадење јаглен и лигнит од 21% и Вадење други руди и камен од 2,7%, додека гранката Вадење руди на метал забележа пад од 11,5%. Секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 19,9%.

	м/м-12	м/м-1	$\frac{I-IV\ 2014}{I-IV\ 2013}$
Вкупно	2,2	3,8	3,1
Рударство и вадење камен	0,4	-3,8	-0,2
Преработувачка индустрија	6,5	6,0	8,0
Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација	-19,9	-3,4	-17,4

Извор: ДЗС

Во рамки на Преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 13 од 23 гранки, кои сочинуваат 30,5% од индустриското производство. Кај гранките со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство пад е забележан во гранките Производство на облека и Производство на прехранбени производи од 5,2% соодветно. Висок раст е остварен кај следните гранки: Преработка на дрво и производи од дрво и плута 234,6%, Производство на производи од гума и производи од пластични маси 51,8%, Производство на фабрикувани метални производи 40,2%, Производство на хемикалии и хемиски производи 21% и Производство на машини и уреди 18,4%. Најголем позитивен придонес во годишната промена на индустриското производство во април 2014 година има Производството на производи од гума и производи од пластични маси (1,5 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството на прехранбени производи (-0,7 п.п.).

Индустриското производство во април 2014 година во однос на март 2014 година забележа раст од 3,8%. Секторската анализа укажува дека раст е забележан единствено во секторот Преработувачка индустрија од 6%, додека пад е забележан во секторите Рударство и вадење камен од 3,8% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 3,4%.

На кумулативна основа, индустриското производство во периодот јануари – април 2014 година во однос на истиот период од 2013 година регистрира раст од 3,1%. Секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 8%, додека

секторите Рударство и вадење камен и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележаа пад од 0,2%, односно 17,4%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во април 2014 година во однос на април 2013 година покажуваат зголемување на производството кај: Капитални производи од 61,8%, Интермедијарни производи, освен енергија од 6,8%, додека пад е забележан кај групите: Енергија од 12,9%, Трајни производи за широка потрошувачка од 10,6% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 4,1%.

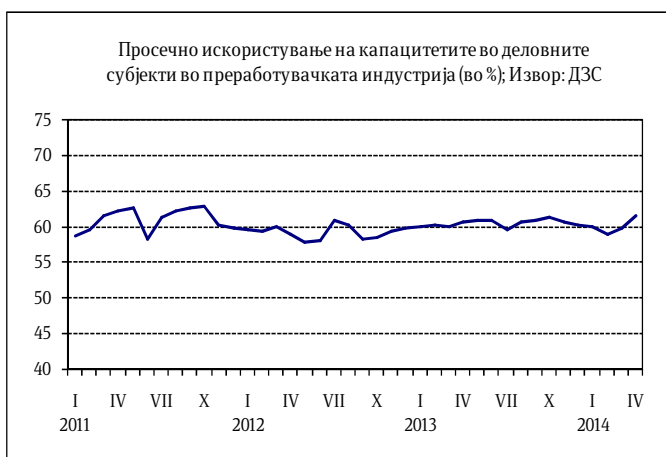
На месечно ниво, податоците за индустриското производство по наменски групи во април 2014 година покажуваат зголемување кај групите Капитални производи од 16,1%, Трајни производи за широка потрошувачка од 9,9%, Интермедијарни производи, освен енергија од 6,4% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,8%, додека пад е забележан само во групата Енергија од 5%.

На кумулативна основа, во периодот јануари – април 2014 година во однос на истиот период од минатата година раст е забележан кај групите: Капитални производи од 26,7%, Интермедијарни производи, освен енергија од 12%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 0,6% и Трајни производи за широка потрошувачка од 0,1%. Пад од 15% е забележан кај групата Енергија.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Според оценката, тековната економска состојба на деловните субјекти во април 2014 година е поповолна во однос на претходниот месец, а понеповолна во однос на април 2013 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е понеповолна во однос на претходниот месец, а во однос на април 2013 година е поповолна. Во април 2014 година оценката за обемот на производство во изминатите три месеци е понеповолна во однос на март 2014 година и во однос на април 2013 година. Во април 2014 година,

очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец, а понеповолни во однос на април 2013 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во април 2014 година за наредните три месеци се поповолни и во однос на минатиот месец и во однос на април 2013 година.

Просечното искористување на капацитетите во април 2014 година изнесува 61,5%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога

изнесуваше 59,8%. Споредено со април 2013 година, искористеноста на капацитетите е повисока за 0,7 п.п.

Во април 2014 година залихите на суровини и репроматеријали, како и тековните набавки на суровини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Оценката за сегашната состојба со залихите на готови производи е поповолна во споредба со претходниот месец и во споредба со април 2013 година. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, се очекува зголемување на просечните набавни цени на инпутите, а намалување на продажните цени на готовите производи.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во април 2014 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 27,1%, недоволната домашна побарувачка со 17,4%, недостигот на квалификувана работна сила со 12,8%, финансиските проблеми 10,3% и неизвесното економско окружување со 7,5%.

Како ограничувачки фактори во април 2014 година во однос на март 2014 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле: недостигот на суровини, недостигот на опрема, недостигот на квалификувана работна сила и недоволната домашна побарувачка, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле: недостигот на енергија, недоволната странска побарувачка, финансиските проблеми, нејасните економски закони и неизвесното економско окружување. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во април 2014 година во однос на април 2013 година забележа зголемување од 7,1%.

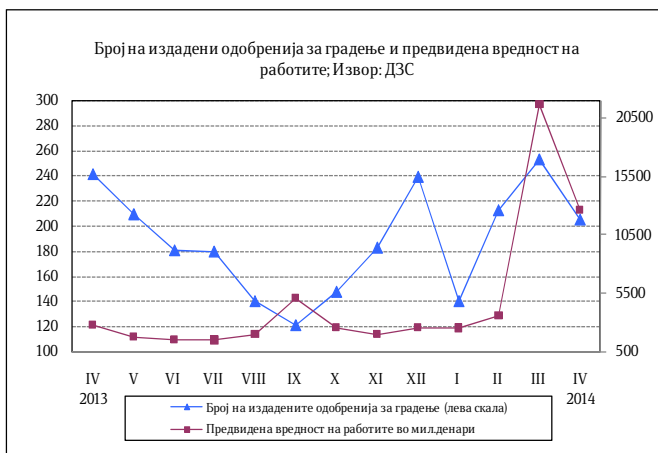
Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници во секторот Преработувачка индустрија за 8,5%, а намалување на бројот на работници има во секторите Рударство и вадење камен за 1,9% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација за 0,8%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во април 2014 година во однос на април 2013 година покажуваат дека зголемување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи за 92,2%, Трајни производи за широка потрошувачка за 6,1%, Нетрајни производи за широка потрошувачка за 3,1% и Интермедијарни производи, освен енергија за 1,5%, додека опаѓање за 4,0% има кај Енергија.

Индексот на бројот на работниците во индустријата во периодот јануари - април 2014 година, во однос на периодот јануари - април 2013 година, изнесува 6,9%.

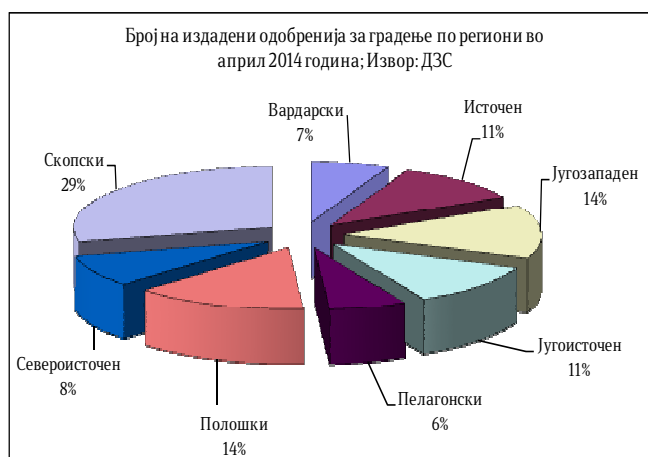
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите

Во април 2014 година беа издадени 205 одобренија за градба, што претставува намалување од 14,9% во однос на истиот месец од претходната година. Вкупниот број издадени одобренија за градење е намален за 18,9% во однос на март 2014 година, кога беа издадени 253 одобренија.

Предвидената вредност на објектите според издадените одобренија за градење во април изнесува 12.548 милиони денари што е за речиси 4,5 пати повеќе во однос на април 2013 година. Во однос на март 2014 година, вредноста на објектите бележи намалување за 42%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобренија за градење, 130 (или 63,4%) се наменети за објекти од високоградба, 37 (или 18,1%) за објекти од нискоградба и 38 (или 18,5%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 205 издадени одобренија за градба, за 131 (или 63,9%) објект како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 74 објекти (или 36,1%) инвеститори се деловни субјекти.

Во април 2014 година предвидена е изградба на 422 стана, со вкупна корисна површина од 36.734м². Бројот на предвидени станови за изградба е зголемен за 7,9% во однос на истиот месец од 2013 година, а за 28,7% намален во однос на март 2014 година.

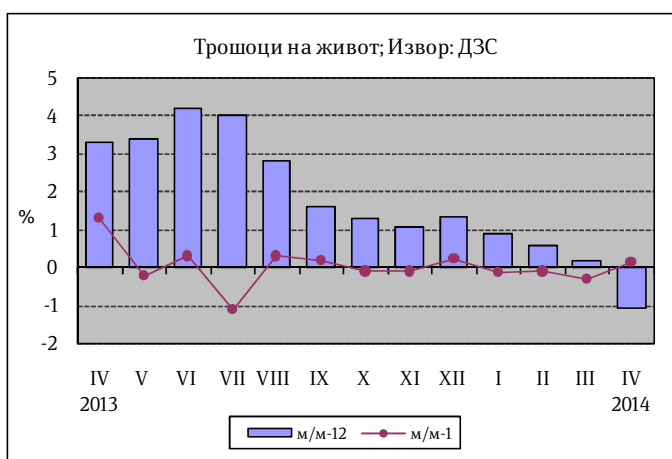
Анализирано по региони, во април 2014 година најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 59, од кои 31 одобрение се за инвеститори - физички лица и 28 за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Вардарскиот и Југоисточниот регион по 13, од кои во Вардарскиот регион 2 одобренија се издадени за инвеститори - физички лица и 11 за инвеститори - деловни субјекти, додека во Југоисточниот регион 9 одобренија се издадени за инвеститорите - физички лица и 4 за инвеститори - деловни субјекти.

Анализирано на кумулативна основа, во периодот јануари – април 2014 година најмногу одобрувања за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 291, од кои 131 одобрување се за инвеститори - физички лица, а 160 за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобрувања има во Североисточниот регион, односно 48 одобрување, од кои 34 се за инвеститори - физички лица, а 14 за инвеститори - деловни субјекти.

Инфлација

Годишната стапка на инфлација во април 2014 година, измерена според Индексот на трошоците на животот, изнесува -1,1%. Просечната стапка на инфлација во првите четири месеци од 2014 година изнесува 0,1%;

На годишна основа, падот на цените најмногу се должи на намалените цени во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци од 2,7%. Намалување на цените е регистрирано и кај следните категории: Домување, вода, електрика, гас и други горива, Транспорт и Ресторани и хотели од 1,7%, Рекреација и култура и

Мебел, покуќнина и одржување на покуќнината од 1,2%. Највисок годишен раст на цените во април е регистриран во категоријата Здравје од 9,9%. Раст на цените е регистриран и кај следните категории: Алкохолни пијалаци и тутун од 2,8%, Останати стоки и услуги од 2%, Облека и обувки 0,9%, Комуникации и Образование од 0,2%.

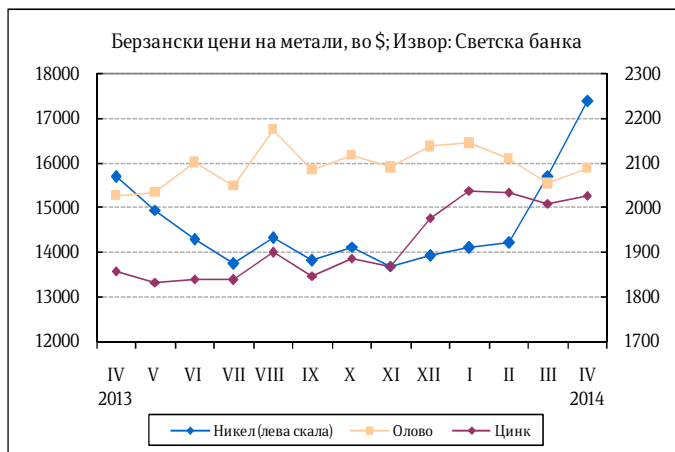
На месечна основа, инфлацијата во април 2014 година останува непроменета. Највисок пад на цените на месечна основа е забележан во категоријата Транспорт од 0,4%. Месечен пад на цените (од 0,1%) е забележан и во категориите Здравје, Рекреација и култура, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнината, Домување, вода, електрика, гас и Алкохолни пијалаци и тутун. Цените останаа непроменети во категориите Образование, Ресторани и хотели, Комуникации и Останати стоки и услуги, додека зголемување на цените е забележано во категориите Храна и безалкохолни пијалаци и Облека и обувки од 0,2% и 0,3%, соодветно.

Цените на мало во април 2014 година во однос на април 2013 година се пониски за 1,5%. Споредено со претходниот месец, цените на мало се повисоки за 0,1%. Просечниот раст на цените на мало во првите четири месеци од 2014 година изнесува -0,3%.

Берзански цени

Во април 2014 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа раст од 0,4% во однос на претходниот месец и изнесуваше 107,8 долари за барел. Споредено со април 2013 година, цената на нафтата е повисока за 4,8%. Цената на природниот гас во април се намали за 3,5% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, во април 2014 година се тргуваше со просечна цена од 17.374 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен раст на цената од 10,8%. Споредено со април 2013 година, цената на никелот е повисока за 10,9%. Во рамки на основните метали, во април се забележува месечно зголемување на цената на алуминиумот од 6,2%, калајот од 1,7%, оловото од 1,7%, цинкот од 1% и бакарот од 0,4%. Цената на железната руда во април забележа месечен раст од 2,8%. Благородните метали во април забележаа месечно намалување на цената. Така, цената на среброто забележа пад од 4,9%, златото од 2,9% и платината од 1,5%. Во април 2014 година цените на пченицата и пченката на светските берзи се зголемија за 0,4% и 0,03%, соодветно, во однос на март 2014 година. Цената на јагнешкото месо во април забележа месечен раст од 0,8%.

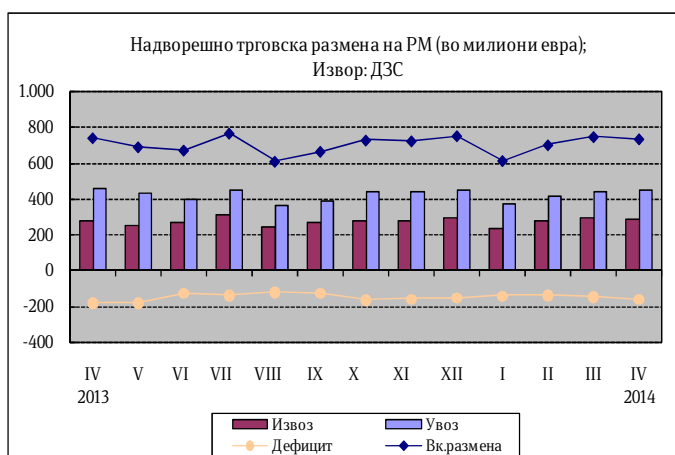

2. Надворешно - трговска размена

Вкупната надворешно - трговска размена во првите четири месеци од 2014 година изнесува 2.786,5 милиони евра, што претставува зголемување за 7,4% во однос на истиот период од 2013 година.

Извоз

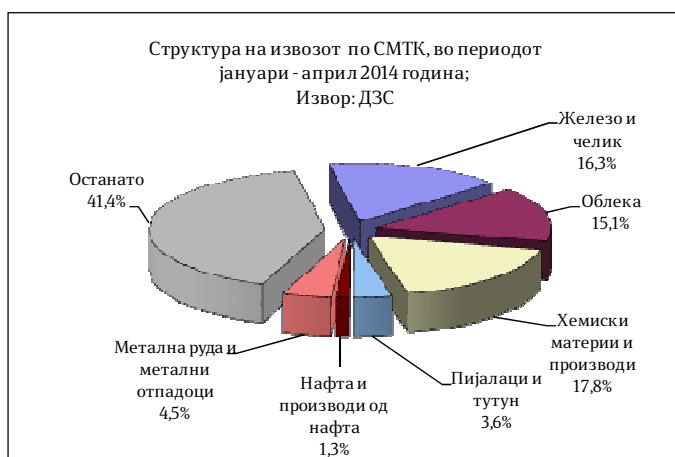
Во периодот јануари - април 2014 година физичкиот обем на извозот бележи раст од 0,4% во однос на истиот период од 2013 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 1099,9 милиони евра и бележи раст од 10,2% (101,8 милиони евра) во однос на периодот јануари - април 2013 година.

Во април 2014 година вредноста на извезените стоки изнесува 285,6 милиони евра и бележи раст од 2,8% (7,8 милиони евра) во однос на април минатата година. Анализирано на месечно ниво, во април 2014 година извозот бележи поместување надолу од 4,3% (12,7 милиони евра) во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на извозот во април 2014 година бележи месечен пад од 4,1%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (0,2 п.п.) врз извозот во овој месец.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - април 2014 година се: хемиски материји и производи 17,8%, железо и челик со 16,3%, облека 15,1%, метална руда и отпадоци од метал 4,5%, пијалаци и тутун 3,6% и нафта и производи од нафта 1,3%. Овие шест групи производи сочинуваат 58,6% од вкупниот извоз на државата.

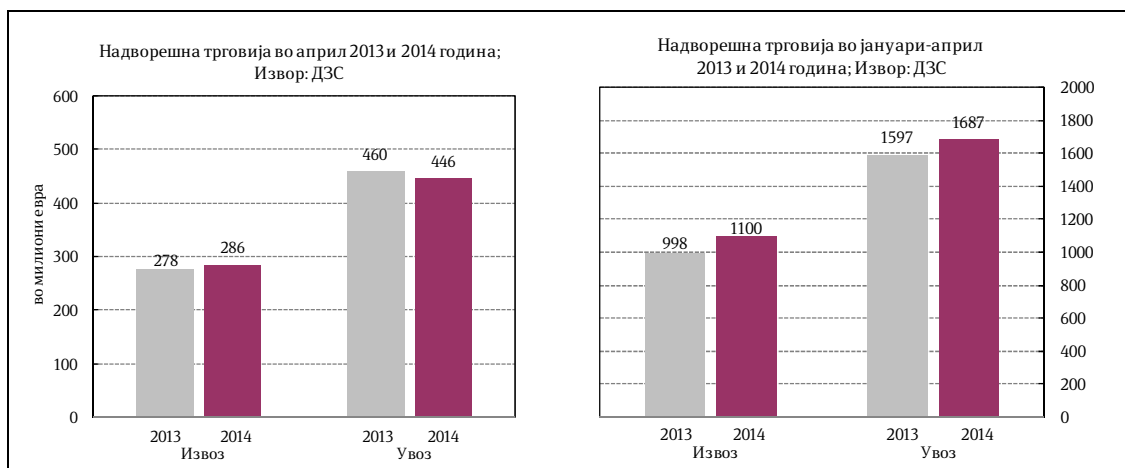

Во првите четири месеци од 2014 година, гледано по економска намена најголемо учество во извозот имаат: стоки за индустриски набавки (49,2%), потоа следуваат стоки за широка потрошувачка (21,0%), производи за инвестиции без транспортна опрема (12,7%), храна и пијалаци (9,3%), транспортна опрема (6,6%) и горива и мазива (1,2%).

Извоз на железо и челик *)				
	I - IV - 2013	I - IV - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 Т	196,4	187,3	-9,1	-4,6
Мил. ЕУР	196,3	179,5	-16,8	-8,6
Мил. \$	257,8	246,5	-11,4	-4,4

Увоз на железо и челик*)				
	I - IV - 2013	I - IV - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 Т	211,7	170,5	-41,2	-19,4
Мил. ЕУР	101,8	83,9	-17,9	-17,6
Мил. \$	134,1	115,2	-18,9	-14,1

*)Претходни податоци

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; машини и апарати за филтрирање или пречистување на други гасови со каталитичка постапка; фероникел; сетови спроводници за палење и други сетови спроводници за возила, воздухоплови или бродови; феросилициум; табли, плочи, пултови, маси, ормани и друго; машки кошули од памук; иницијатори на реакција, забрзувачи на реакција и каталитички препарати; моторни возила за превоз на десет или повеќе лица, вклучувајќи го и возачот; руди на олово и концентрати; и друго.

Увоз

Увезените количини стоки во периодот јануари - април 2014 година се намалени за 11,0% во однос на периодот јануари - април претходната година, а нивната вредност изнесува 1686,7 милиони евра, што претставува зголемување за 5,6% (89,6 милиони евра) во однос на истиот период од 2013 година.

Во април 2014 година вредноста на увезените стоки изнесува 446,3 милиони евра, што претставува намалување од 3,0% (13,7 милиони евра) во однос на април минатата година. Анализирано на месечно ниво, во април 2014 година увозот бележи раст од 0,1% (0,6 милиони евра) во однос на претходниот месец.

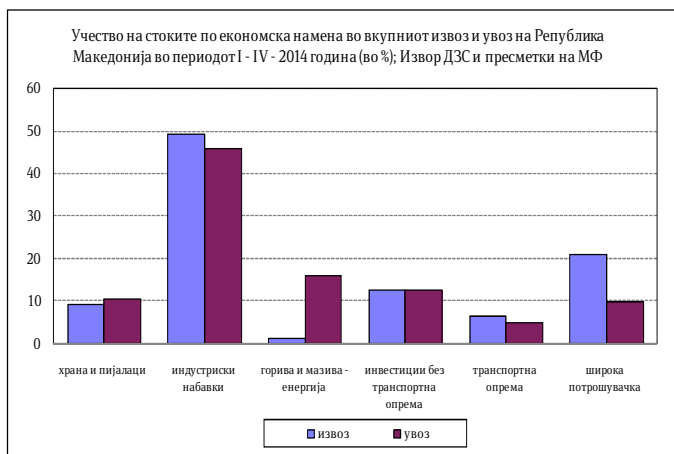
Сезонски прилагоденото движење на увозот во април 2014 година бележи месечен пад од 6,7%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (6,9 п.п.) врз увозот во овој месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I - IV - 2013	I - IV - 2014	Салдо	Стапки во%		I - IV - 2013	I - IV - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 Т	50,6	32,7	-17,9	-35,3	.000 Т	273,5	294,0	20,6	7,5
Мил. ЕУР	26,3	13,9	-12,4	-47,0	Мил. ЕУР	163,4	167,6	4,2	2,6
Мил.\$	34,6	19,2	-15,4	-44,6	Мил.\$	214,5	230,2	15,7	7,3

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари - април 2014 година, покрај обоените метали отпаѓа на: нафта; предиво, ткаенини и текстилни производи; железо и челик; електрични машини, апарати и делови; друмски возила; електрична енергија; и друго.

Гледано по економска намена, во периодот јануари - април 2014 година најголемо учество во увозот имаат: стоки за индустриски набавки (45,8%), потоа следуваат горива и мазива (16,0%), производи за инвестиции без транспортна опрема (12,7%), храна и пијалаци (10,4%), стоки за широка потрошувачка (9,9%) и транспортна опрема (5,1%).

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија; паладиум: необработен или во прав; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; керамички производи за лабораториска, хемиска или друга техничка употреба; топло валани производи со дебелина помала од 3 мм; масла за ложење со содржина на сулфур по маса што надминува 0,1%, но не надминува 1% по маса; моторен бензин со октански број (РОН) од 95 или поголем, но помал од 98; лекови приготвени во одмерени дози; руди на никел и концентрати; и друго.

Извоз на хемиски производи*)					Увоз на хемиски производи*)				
	I - IV - 2013	I - IV - 2014	Салдо	Стапки во%		I - IV - 2013	I - IV - 2014	Салдо	Стапки во%
.000 Т	2,2	4,6	2,4	105,5	.000 Т	9,8	9,7	-0,1	-0,9
Мил. ЕУР	152,9	195,7	42,8	28,0	Мил. ЕУР	27,3	28,0	0,7	2,5
Мил.\$	201,2	269,0	67,7	33,6	Мил.\$	35,9	38,6	2,7	7,5

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во првите четири месеци од 2014 година трговскиот дефицит се стесни за 12,1 милиони евра или 2,0% во однос на периодот јануари - април минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, стеснувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: стеснувањето на негативното салдо во размената со стоките за инвестиции без транспортна опрема, транспортна опрема, храна и пијалаци и стоки за широка потрошувачка, додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во размената со стоките за индустриски набавки и горива и мазива.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - април 2014 година споредено со истиот период од 2013 година, извозот бележи раст кај групациите: ЕУ 27, ЕФТА и Организација на земјите - извознички на нафта и нафтени деривати, додека пад има кај групациите: Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија, Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот регион и Заедница на независни држави. Извозот во ЕУ бележи раст од 23,4% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 12,4%.

Во првите четири месеци од 2014 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период од претходната година се зголеми за 21,4%, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување од 5,3 п.п. и изнесува 69,8%. Извозот на стоки со Европската унија (ЕУ 27) во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 78,7%, а увозот на стоки со 63,9%.

Во периодот јануари - април 2014 година 95,1% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција, Србија, Кина и

Турција, а потоа следуваат: Русија, Романија, Словенија, САД, Австрија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Белгија, Босна и Херцеговина и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 76,2% од трговската размена во периодот јануари - април 2014 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - април 2013 година претставува зголемување од 3,5 п.п. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 87,1% и 69,1%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 4,9 п.п, додека застапеноста на еврото кај увозот е зголемена за 2,4 п.п. во однос на периодот јануари – април 2013 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ													
увоз		I - IV - 2013					I - IV - 2014					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%			
ЕУР	975,7	1.064.521.545	61,6510	65.628.810.689	66,7	988,7	1.164.247.815	61,6900	71.822.486.516	69,1	99.726.270	9,4	
УСД	966,5	452.946.058	47,3870	21.463.769.956	21,8	738,1	451.109.114	44,6589	20.146.041.321	19,4	-1.836.944	-0,4	
ГБП	0,9	148.979.041	72,5475	10.808.051.543	11,0	1,5	147.316.102	74,7354	11.009.724.879	10,6	-1.662.939	-1,1	
ЕУР+УСД+ГБП	1.943,1			97.900.632.189	88,5	1.728,3			102.978.252.716	99,1			
вк извоз:	1.946,3			98.402.681.683	100,0	1.731,7			103.943.512.677	100,0		5,6	

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

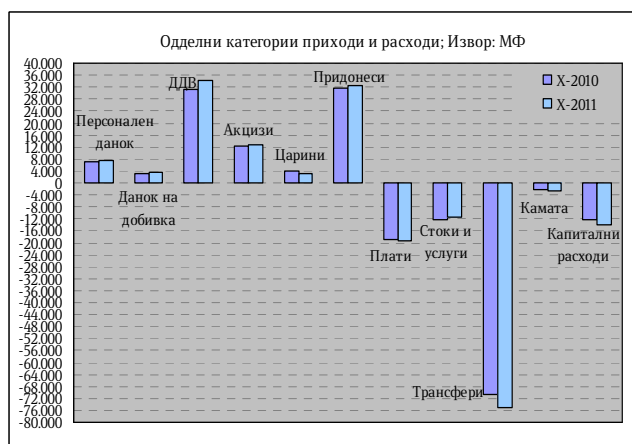
3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари- април 2014 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 45.532 милиони денари, односно 9,3% од БДП, што претставува поголемо остварување за 2,2% во однос на 2013 година.

Даночните приходи за првите четири месеци се реализирани во износ од 25.609 милиони денари, односно 5,2% од БДП и во однос на истиот период 2013 година се зголемени за 8,5%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 13.674 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој период е доминантно и изнесува 53,4%. Акцизите се остварени во износ од 4.457 милиони денари (учество од 17,4% во даночните приходи). Така, од овие два индиректни данока се остварени приходи од 18.131 милиони денари, односно 71,7% од вкупните даночни приходи (3,7% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 19.144 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат од 5.470 милиони денари (споредено со

истиот период од 2013 година, бруто наплатата е пониска за 2,1%, додека повратот по основ на ДДВ е понизок за 37,0%). За одбележување е дека споредено со податоците за истиот период, бруто наплатата е пониска и во 2012 година и во 2011 година, но исто така е понизок и повратот на ДДВ.

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува незначителен раст од 0,2%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува пад од 7,6%, учеството на ДДВ донациите и каматата е незначително односно (0,4% и 0,1%) при што данокот на донации забележува поголемо остварување за 100,0%. Набљудувано по одделни категории даноци, приходите од персоналниот данок изнесуваат 3.794 милиони денари и забележуваат раст од 11,8% на годишна основа, при што околу 2/3, односно 69,6% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања, 7,9% од приходи по основ на договор на дело и 4,2% од приходи од имот и имотни права. Споредено со истиот период од 2013 година, приходите од данокот од добивка во износ од 1.895 милиони денари забележаа пад од 20,1%, што главно е резултат на данокот наплатен по основ на месечни аконтации и даночни биланси, како и по исплатена дивиденда и друга распределба од добивката. Приходите од ДДВ забележаа забележителен раст од 25,9%, додека акцизите забележаа умерен раст, односно поголемо остварување за 2,2%. Приходите од царина изнесуваа 1.426 милиони денари и забележаа незначително намалување од 0,9%. Приходите од други даноци со остварен износ од 363 милиони денари и забележаа пад од 69,0%.

Неданочните приходи беа остварени во износ од 3.528 милиони денари и во однос на истиот период од 2013 година забележаа раст од 5,4% (во овие приходи спаѓаат приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 1.153 милиони денари (од вкупните приходи по оваа основа, 946 милиони денари се уплатените средства од дивидендата на АД Македонски Телеком уплатена во април), што претставува намалување од 56,1% во однос на истиот период претходната година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 682 милиони денари, односно за 25,2% помалку во однос на истиот период лани.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 13.959 милиони денари, односно со учество од 2,8% од БДП, што претставува за 2,4% поголемо остварување споредено со истиот период од 2013 година, при што зголемување на наплатата од 2,5% се забележува кај придонесите за пензиско осигурување, додека кај придонесите за здравствено осигурување и кај придонесите за вработување од 2,1%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари-април 2014 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 57.825 милиони денари, односно 11,8% од БДП, што е за 3,6% повеќе во однос на 2013 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 51.826 милиони денари учествуваа со 89,6% (со учество од 10,6% во БДП) и се зголемени за 3,7% во однос на истиот период од 2013 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 36.807 милиони денари (7,5% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 7.596 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 13,1% и во однос на 2013 година се зголемени за 1,5%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 5.964 милиони денари и споредено со истиот период од 2013 година се поголеми за 2,6%.

Трансферите забележаа зголемување од 4,3% споредено со истиот период од 2013 година и истите учествуваа со 63,7% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 25.504 милиони денари, забележаа раст од 5,2% и учествуваа со 44,1% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 15.772 милиони денари, зголемување од 6,8%, споредено со истиот период од 2013 година и учество од 27,3% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 19,0%, односно забележаа зголемување од 1,9%, споредено со истиот период од 2013 година. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 4.782 милиони денари, беа реализирани за 0,3% помалку во однос на истиот период претходната година. Субвенциите и трансферите беа остварени за 5,6% повеќе.

Каматите се реализирани во износ од 1.459 милиони денари, што е за 5,5% повеќе во споредба со истиот период од 2013 година. Ваквото остварување е претежно поради исплата на доспеани обврски за камати од задолжување во земјата и во странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 55,2%, додека за странство беа намалени за 19,4%.

Во анализираниот период средствата за капитални расходи беа реализирани во износ од 5.999 милиони денари со структурно учество од 10,4% во вкупните расходи (1,2% учество во БДП), односно забележаа зголемување од 2,1% во споредба со истиот период лани.

Буџетско салдо

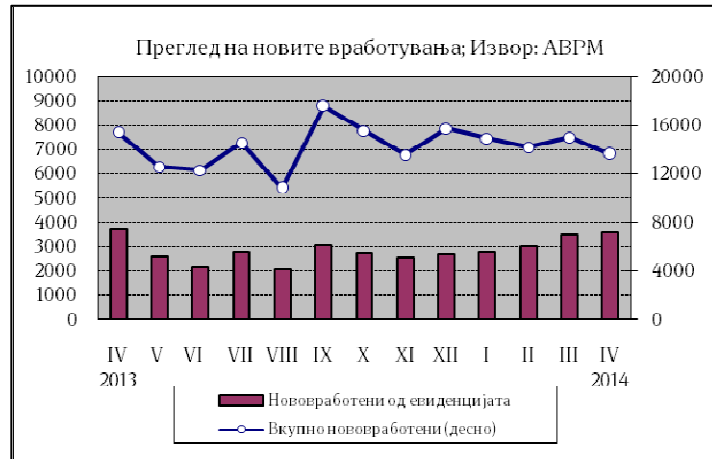
Во периодот јануари-април 2014 година во Буџетот на Република Македонија е остварен дефицит од 12.293 милиони денари, што претставува 2,5% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 10.885 милиони денари и претставува 2,2% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ¹

Во првите четири месеци од 2014 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 57.766 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 47,4% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Споредено со април 2013 година, бројот на засновани нови работни односи е поголем за 5,4%.

Во текот на април засновани се 13.612 нови работни односи, од кои 26,6% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во април изнесува 6.184, од кои 56,9% претставуваат нови засновани работни односи. Во април 2014

година во Агенцијата е регистриран прилив од 5.367 лица, од кои 47,6% се лица на кои им престанал работниот однос. Така, во април 2014 година бројот на регистрирани невработени лица изнесува 103.250, а бројот на други невработени е 115.668.

Најголем дел од невработените, односно 72,7% се од урбани средини (градско население), а 58,2% се мажи. Анализирани според степенот на образование, поголемиот дел, односно 46,1% од невработените се без образование, со основно образование или со непотполно средно образование, 34,7% се со завршено средно образование, додека 19,1% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 49,7% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 40,0% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 14,5% чекаат 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во март 2014 година изнесува

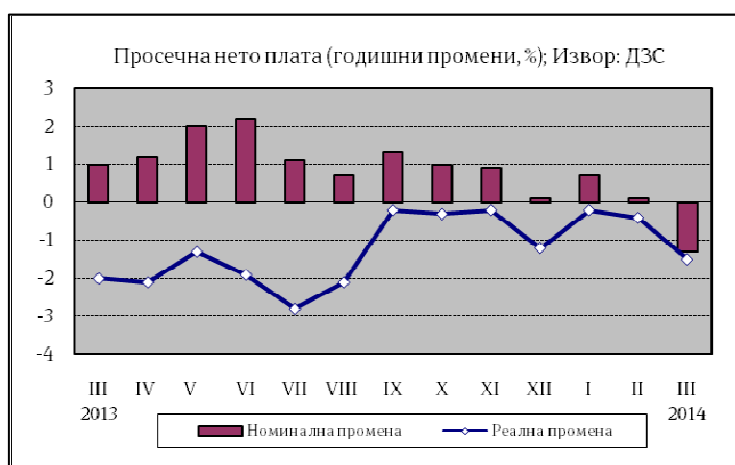
¹Со изменувањето и дополнувањето на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на Република Македонија бр. 114/2012) извршени се измени и во делот на евиденцијата на невработените лица. Со овој Закон утврден е основ за воспоставување и водење две евиденции и тоа евиденција на невработени лица и евиденција на други лица кои се пријавуваат во Агенцијата за вработување.

30.756 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 21.007 денари.

На месечна основа, во март 2014 година просечните бруто и нето плата бележат номинален раст од 0,3%, а реално истите се повисоки за 0,6%.

Во март 2014 година во однос на март 2013 година, просечната бруто плата бележи номинален пад од 1,4%, додека реално истата е пониска за 1,6%. Просечната нето плата номинално е пониска за 1,3%, додека на реална основа таа бележи пад од 1,5%.

На кумулативна основа, во периодот јануари-март просечната бруто плата бележи номинален пад од 0,3%, додека реално таа е пониска за 0,9%. Просечната нето плата номинално е пониска за 0,2%, додека на реална основа истата бележи пад од 0,8%.

Намалување на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во март 2014 година во однос на март 2013 година се забележува во секторите: Информации и комуникации (26,2% бруто плата и 28,6% нето плата) Објекти за сместување и сервисни дејности со

храна (3,4% бруто плата и 3,6% нето плата) и Снабдување со вода; отстранување отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината (2,3% бруто плата и 2,1% нето плата).

Намалување на просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во однос на претходниот месец е забележано во секторите: Земјоделство, шумарство и рибарство (4,6% бруто плата и 4,8% нето плата), Рударство и вадење камен (4,1% бруто плата и 5,2% нето плата) и Други услужни дејности (3,8% бруто плата и 3,5% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во март 2014 година изнесува 1,4% и е за 1,2 п.п. понизок во однос на истиот месец од претходната година, а во однос на февруари 2014 година процентот е повисок за 0,1 п.п.

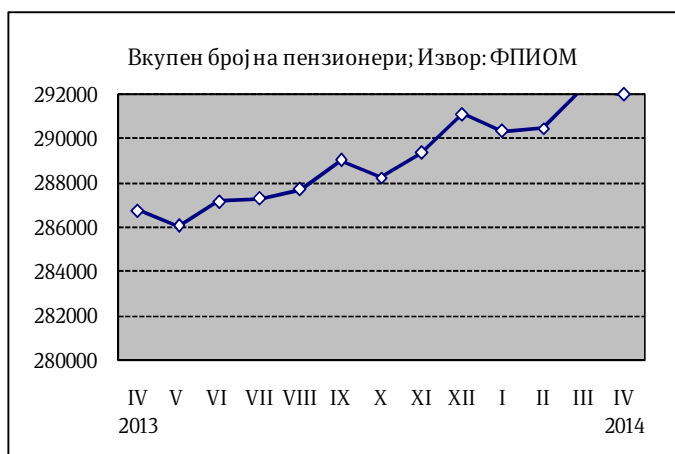
Пензии

Во април 2014 година во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување евидентирани се 291.976 пензионери, што претставува зголемување од 1,8% во однос на истиот месец од 2013 година. Во однос на март 2014 година бројот на корисници на пензија е помал за 344 лица. Од вкупниот број пензионери, 58,5% се корисници на старосна пензија, 26,4% на семејна пензија и 15,1% на инвалидска пензија.

За исплата на пензиите во април 2014 година потрошени се 3.523,17 милиони денари, што претставува 53,3% од вкупните социјални трансфери².

Просечната пензија во април 2014 година изнесува 12.418 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 7,3%.

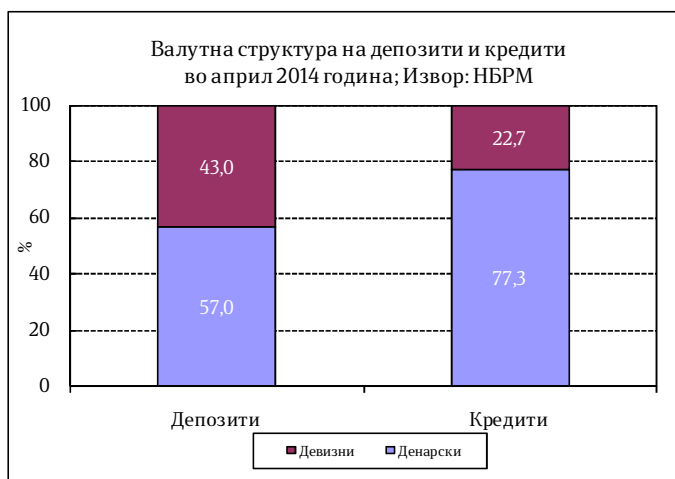
Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во март 2014 година (последни расположливи податоци) изнесува 59,2%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во април 2014 година примарните пари³ забележаа пад од 1,4% на годишно ниво, наспроти падот од 3,6% минатиот месец. Падот се должи на намалените вкупни ликвидни средства на банките од 5,5%. Готовите пари во оптек забележаа раст од 3,6% на годишна основа.

На месечно ниво, примарните пари забележаа пораст од 0,5%, како резултат на падот на вкупните ликвидни средства на банките од 0,8%, додека готовите пари во оптек се зголемија за 1,9% во однос на претходниот месец.

Во април 2014 година, Народна банка на Република Македонија, во услови на стабилни движења, одлучи да ја задржи каматната стапка на благајничките записи на нивото од 3,25%.

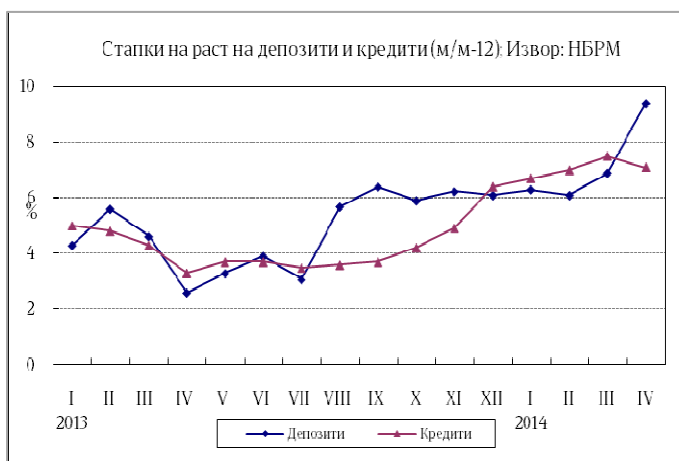
² Категоријата социјални трансфери ги опфаќа пензиите, паричниот надоместок во случај на невработеност, социјалната помош и расходите за здравствена заштита.

³ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁴ во април 2014 година забележа пад од 0,3% на месечна основа, наспроти растот од 0,6% претходниот месец. Анализирани според секторот, падот на депозитите во голема мера беше воден од намалените депозити на приватните претпријатија, кои забележаа пад од 5,0%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 0,9%. Од аспект на валутата, депозитите во домашна валута забележаа пад од 0,7% додека депозитите во странска валута се зголемија за 0,2%.

На годишна основа, вкупниот депозитен потенцијал во април 2014 година се зголеми за 9,4%, што е засилување во однос на претходниот месец кога

беше регистриран раст од 6,9%. Од аспект на валутата, во април 2014 година се забележува раст на депозитите во домашна валута од 12,5%, кој доминантно го водеше растот на вкупните депозити на годишна основа, додека депозитите во странска валута се зголемија за 5,6%. Од аспект на секторот, депозитите на домаќинствата бележат раст од 7,6%, додека депозитите на претпријатијата се зголемија за 16,9%. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 24,1%, додека краткорочните депозити се зголемија за 1,5%.

Кредити на банките

Во април 2014 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор забележаа пад од 0,1% на месечна основа (наспроти растот од 1,1% во март), во услови на раст на кредитите кон домаќинствата од 0,9% и пад на кредитите на претпријатијата од 0,9%. Од аспект на валутата, денарските кредити се зголемија за 0,4%, а девизните кредити се намалија за 1,8% соодветно.

На годишна основа, во април 2014 година вкупните кредити остварија раст од 7,1% (во март растот изнесуваше 7,5%), во услови на раст на кредитите кон претпријатијата од 3,8% и раст на кредитите на домаќинствата од 11,5%. Според валутата, новото кредитирање е целосно во домашна валута. Кредитите во домашна валута се зголемија за 10,1%, додека оние во странска валута се намалија за 2,0%. Од аспект на рочноста, пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 9,4%, додека краткорочните кредити се повисоки за 3,8%.

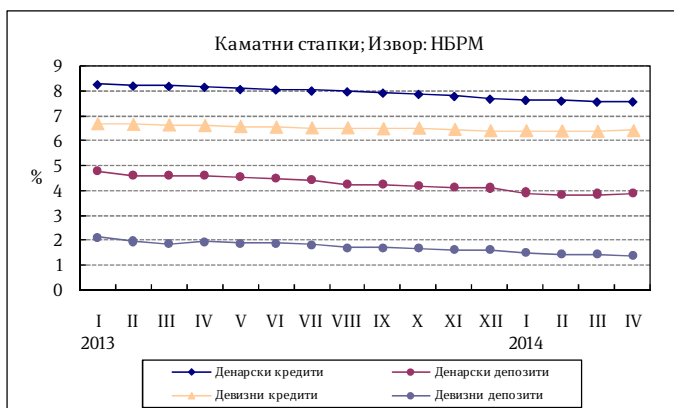
Каматни стапки на депозитни банки

Во април 2014 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесува 7,3% и е на истото ниво од претходниот месец. Во однос на истиот месец од 2013

⁴ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

година таа е пониска за 0,5 п.п.. Каматната стапка на денарските кредити го задржа нивото од 7,6%, а непроменета е и каматната стапка на девизните кредити која е на ниво од 6,4%.

Вкупната каматна стапка на депозитите изнесува 2,6% и е непроменета од минатиот месец, додека во однос на април претходната година оваа стапка е пониска за 0,6 п.п. Каматната стапка на денарските депозити е непроменета од минатиот месец и изнесува 3,9%, додека таа на девизните депозити е променета и изнесува 1,4%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на април 2014 година изнесуваа 1.899,2 милиони евра и во однос на претходниот месец се за 42,0 милиони евра пониски, додека во однос на април 2013 година се пониски за 246,5 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвија:

Ана Николова

Ангела Васовска

Анета Дудеска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Контролирал: д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрил: Јордан Трајковски

Скопје, јуни 2014 година